

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, October' 10dikén, 1825.

Spanyol Ország.

Egy telegraphusi jelentés szerint, melly Párizsba Sept. 29d. érkezett, a Sz. Sebestyéni őrizet Sept. 27d. capitulált. Mind a' város, mind a' vár Oct. 3d. adatnak-által a' francia ostromló-seregnek. A' 2000 emberből álló őrizet hadi-fogollyá leve, 's azonnal kitakarodott 's Oct. 4d. vagy 5d. napján (alkalmasint hajón) Bayonneban leszen.

A' Sept. 27dikéi Moniteur a' Major-Generalisnak a' Puerto de Szanta Mariából, Sept. 17d. a' Hadi-Miniszterhez küldött tudósítását közli, mellyben amaz, Riegónak 's 3 Tisztjének az Arguillosi lakosok által lett elfogattatását, 's a' Cárolinai tömlőczőkbe vittetését jelenti. Ezen tudósításnál fogva hihető, hogy Riego, kit Gen. Bonnemains, Jaenben Sept. 13d. ért utól, 's a' Mancha-Reálon keresztül, hova az nap estveli 11 órákor érkezének francia seregek, kivont kardal üzött, — Sept. 14d. még új viadalba bocsátkozott, mellyben vagy semmivé tétetett serege, vagy emberei hagyták oda. Riegónak Sept. 13dikai vesztesége, 500 holtakból, sebesekből és elfogottakból állott, a' melly utóbbiak között van Generalstábjának Vézere is.

Továbbá a' következő tudósítást közli még a' Moniteur, mellyet Marsal Moncey Sept. 21d. indított Sarriából (a' Barcelonai ostromló-seregtől) ugyan csak a' Hadi-Miniszterhez:

„Három ellenséges csapat, mellyek öszveséggel 6000 Gyalogból 100 Lovas-

ból állának, 's velek hat ágyú volt, Sept. 12d. reggeli hatodfél órákor az új kapun keresztül kirontott, 's a' bekerítő-linea bal szárnyának tartott. Az első csapat a' tenger-parl' mellett ment; a' 2d. Clotnak vette magát, a' 3d. pedig, Líneánknak, Graccia és Cassa-Donna között fekvő része felé vonult. — Az első csapat, vizsgálódás végett megállapodott, a' 2d. hevesen megtamadta a' Clot falu előtt lévő megerősített házat és bekerítést. Ezen helyeket vitézül védelmezők a' 6d. Könnyű-Regementnek első; és a' 32d. Línea-Regementnek 2d. Batalionai. Gyalog Kapitány Janmotot erősen megsebesítvén egy golyóbis, „Eljen a' Király!“ felkiáltás közben adá-ki lelkét.“

„Gen. de Vence olly rendelést téve, hogy Gyalogságát egy 12 fontos ágyú egy hubicza és a' 18d. Vadász-Regement segítenék. Ekkor az ellenség hátra felé kezdett tartani, 's ellene nyomulván Oberster Beaumont is Regementjének két csapatjával, a' Moncadoi csatornán keresztül hirtelen visszavonult.“

„A' 3d. ellenséges csapat, melly a' két előbbenieknél már sokkal erősebb volt, minden igyekezeteit Casa-Nova, Casa-Milans, és Casa-Donna felé intézte. Hanem a' 7d. 19d. és 32d. Línea-Regementeknek Compániáji, mellyek a' nevezett helyeket védelmezők, minden ellenséges iparkodást semmivé tettek. Látván az ellenség, hogy ezen helyekről elszorított, az ezek között lévő terekre vette magát. Erre Gen. Peccaduc, a' 32d. Línea-Regement' 3d. Batalionából

's a' 7diknek néhány Compániaiból álló Tartalék-seregét mozdíttatta - elé. Megtámadván az ellenséges csapatot ezen seregek 's ágyúink is egyre tüzelvén, az ellenség csak hamar visszavonulásra kényszerítettett, 's lassanként minden azon állásaiból elűzetett, mellyekben magát védelmezni akará. 'S 10 1/2 órákor mind a' 3 ellenséges csapat a' vár felé vonúlt, védelmeztetvén azonközben a' Píoi erősség' ágyúzása által.

„Részünkről egy Tiszt és egy Közember esett-el, 's 17 közlegényeink sebesítették - meg. Tudakozódásaink azt mutatják, hogy az ellenség közül 200 ember tétetett alkalmatlanná a' fegyver viselésre. Gen. Curial magasztalja az ide mellékelt lajstromban foglaltatott Tiszteket, Al-tiszteket és Közembereket.“

A' Sept. 28dikai Moniteur, egy hős-zsas tábori-jelentést közöl a' Puerto de Szanta Máriai nagy Fő Hadiszállásról Sept. 18dikáról, mellyben azon már tudva lévő dolgok adatnak-elő: miként jelent-meg Riego a' Gen. Ballesteros Hadiszállásán Priegóban, miként verkedtek-meg ugyancsak Riegóval, Jaennál Sept. 13d. a' francia seregek, 's mint futott ő el Mancha-Realból. Ezeknek utána, a' mint a' most említett tábori-jelentés szöll, Jodarnak vette magát Riego, vagy azért, hogy a' Gen. Ballesteros Ármadájának Ubedában lévő részét talán elcsábíthassa, vagy hogy a' Sierra-Morenát, avagy még a' Szacrai hegyeket is elfoglalhassa. Gen. Foissac-Latour beéré azonban ötlet Jodar nevű falunál Sept. 14d. a' mikor 1500 Gyalogsága és 500 Lovasa volt. Oberster d' Argout, ki előre küldetett, szélytoszlatta Riegónak egy négyszegbe állított csoportját, míg a' másik négyszeg a' Jodar mellett lévő tetőkre jutott, de a' hol elszéledt 's mindenfelé futásnak eredett. Az ellenséges Lovasságnak megmaradott ré-

sze hevesen üzőbe vette az említett Oberstert, 's ezen csatában tökéletesen semmivé tétetett Riegónak egész serege, melly a' legnagyobb kétségbeeséssel küzdő pártosokból állott; 613 embere, kik között egy Generális, hat Oberster és 87 Tiszt van, elfogattak; 60 megöletett, vagy megsebesítettett, 's egy zászlója, négy pénzes ládáji 's csaknem minden bútorai elfoglaltattak. Ezen fényes győzedelemnek következtetésében, csaknem 100 Tiszt, 's ezek között Riegónak négy Adjutánsai 's 200-nál szaporább Lovasok mentek-által Gen. Garundelethez, a' Ballesteros Ubedában fekvő seregeinek Vezéréhez; 's maga Riego is, elhagyatván embereitől 's ál-köntösbe öltözködve, egy magános paraszt-udvarban keresett menedéket Arguillásban, hol Sept. 15d. két Obersterrel 's egy Gyalog-Kapitánnyal együtt, ezen helységnek lakosai elfogták, 's a' la Carolinai tömlőczbe hurczolták.

Egy telegraphusi-jelentés szerint, Passageben szűnik a' ragadó nyavalya, 's a' betegek szorgalmasan külön választatnak az egészségesektől.

Az Etoile így ír Puerto de Szanta Mariából, Sept. 18dikáról: „A' kir. Herczeg Szan-Lucárba ment, a' Gen. Bourmont kormányja alatt lévő kiszállási kényszerűleteknek megtekintések végett. Contra-Admiralis Duperré tegnapi érkezett-meg ide. Megértvén, hogy a' kir. Herczeg megtámadásra való parancsolatot adott a' hajós-seregnek, Szan-Lucárban nem mulatott a' Contra-Admirális, hanem azonnal a' Flottához ment, 's annak kormányzását átvette. Lehetetlen képzelnünk, milyen nagyon vágnak a' viadálra mind a' Tisztek mind a' Közlegénység. Az ilyen seregek ha csupán mutatják is magokat az ellenségnek, már győznek; mellyért a' dologhoz értő Spa-

nyolok nem is kételkednek benne, hogy Cádiz magát sokáig tarthassa.“

Sept. 28d. pedig következő tudósításokat közöl ugyancsak az Etoile Puerto de Szanta Mariából Sept. 19d. és 20d. napjairól: „Riegót ide hozzák, mutatni a' Cádixi lakosknak. (Madriti tudósítás szerint ez a' szándék meg változott 's Riego Madritba vitetik). Ő kir. Hercegsége tegnap hadi tanácsot tartott, melyen jelenvalának a' különböző seregeknek Commendánsaik.“ — Sept 20dikéről. „Contra-Admiralis Duperre, minelutána Ő kir. Hercegségével hosszúas Conferentiát tartott volna, ma Szan-Lucarba ment, hogy ottan Gen. Bourmonttal a' kiszállás felől értekezzenek. — Szanti Petri felől nagy ágyúzást hallunk. — Cádizban nagy a' zendülés; számos lakosok elfutottak a' városból. Latre leve Cádiz' Commendánsává, ki hajdan Galiciai polgári Kormányzó vala, Valdes és Quiroga, a' mint hallik, minden tekintetet elvesztették. — Estveli 9 órakor: Szanti Petri erőssége meg van véve; 3 hadi-hajóink, a' Colossus nevű Lineahajó és két Fregát, ma délutáni egy órakor tamadák-meg. A' Colossus 400 élnyre volt az erősségtől, 's azt szinte 3 $\frac{1}{4}$ óraig állandóul lőtte. Szarazi Bateriaink segítettek hajós-seregünk' tüzeléseit. Magam, az Angoulemi Herceggel egy toronyból néztem Puerto de Szanta Mariában a' megtamadást. Midőn 3 $\frac{1}{4}$ óra tájban vennék észre hogy vége a' tüznek, mindjárt gondoltuk, hogy az erősség megvéttetett. — Egy Tiszt éppen most érkezik a' hírrel, hogy az erősség elfoglaltatott.“

Egy Utánírásban így szól az Etoile Sept. 29d.: „Eppen ezen szempillantásban verénk egy újabb levelet Puerto de Szanta Mariából. Az Infantadoi Herceg, a' Regenség' Előülője oda megérkezett, 's az Angoulemi Herceggel ebédelt. —

100 bombát vetett eddigelé Cádizra a' tengeri erő. — Contra-Admiralis Desrotours a' Becsület-rend' Commendatörára neveztetett.“

Gibraltári levelek és Ujságok szerint, mellyek onnan Sept. 5d. indultak, Quiroga, Zayas és Robert Wilson Sept. 2d. eveztek-el onnan, hogy ha lehet apró halász-ladikokon Cádizba juthassanak, a' melly szándékokban, úgy látszik boldogultak is. A' Tribune nevezetű anglus Fregát Gibraltárból Malagába indítatott, hogy hozna hírt az ottan lakó anglus kereskedőkről, kiket, minthogy a' Contributióban reájok vetett részt meg nem fizettek, Riego tömlőczre hányatott. A' Gibraltárban lévő Amerikai Kormányzót megkérék, az ugyan ez okból tömlőczöztetett Éjszak. amerikai Statusokbeli, most Malagában tartózkodó Kereskedők, hogy vetné közbe magát érettek, hanem a' Kormányzó, azon szin alatt, hogy arra nézve nem volnának parancsolatai, ezen kérést magáról elharította.

Egy Perpignani levél így szól Sept. 20d.: „A' Brigadéros Fernandez constitútiós seregéből, valami 2 vagy 300 ember csakugyan eljutott Figuerasba, 's ugyan annyi a' hegyek közé futott. Egyik oka ezen sereg maga megadásának az, hogy Sept. 16dikára virradó éjjel, némelly fegyveres parasztok, elfogák töltésekkel terhelt öszvéreiket.“ Más tudósítások így szólnak: „Sept. 15d. nagy nekikeseredéssel harczolt az ellenséges fél; különösen az Idegen-légio, 's a' viadal egész késő estig tartott. Ha a' következő éjtszakát egy helynek elfoglalásával nem töltötték, 's a' helyett, inkább Figueras fele nyomultak volna, most már ottan lehetnének. Más nap reggel Lers mellett ujítatott meg új tüzzel a' viadal. Sok vér folyt mind két részről; 's midőn a' Spanyolok minden töltéseikkői kifogytak 's az éhség is elcsi-

gázta őket, ekkor Fernandez capituláni kívánt, jót állván a' nála lévő foglyok' életéről. Hanem ezen ígéletben nem sokat hízáván némelly szőkevény francia Tisztek, kardjaikba ereszkedtek, vagy főbe lövék magokat, sőt néhányan borotvával is végzek életüket. Az Idegenlegiónak nagy része semmivé tételt; különösen csaknem minden fő Tisztek elhüllottak vagy sebbe estek. A' mint hallik, az alatt míg az ostromló-sereg Gen. Lieut. Damas' vezérlésével a' Spanyolok ellen ment, újra kirontott a' Figuerasi őrizet, hogy a' városbeli magazínokat szélytszórhassa. — A' mint látszik Seo d' Urgelt akarják megszállani a' Franciaák. Cardonából vitetnek e' végre az ágyúk. Hanem Urgel várának Kormányzója, Vigo, bár ha jól tudja is mind ezen készüléteket, még sem hágy-fel a' maga védelmezésével.

Portugallia és Brasilia.

Lisbonából így írnak Sept. 6d.: „A' Bahiából ekkoráig Brasiliába megérkezett seregek, a' kikötőbe jöveleikig mind constitutiós Kokardát viseltek. Minnelőtte kikötöttek volna, fegyvereiket elszedték, 's azolta szoros vigyázat alatt vannak. — Az Igazgatás, minden Lisbonában feküdtött Regementeket, Alencejo tartományába küldött, kettőt kivéven. A' 4d. Regementbeli Tisztek, kettőn kívül, 's a' 27d. Regementnek 16 Tisztjei, a' várban fogva tartatnak.

A' francia Nagy-követ, a' Király' tulajdon szekérében ment első fényes Audientziára, melly alkalmatossággal a' Királynak és Mihály Infausnak, a' Szent Lélek-Rendének keresztjét általadta.

Brasiliából olly tudósítás érkezett, hogy a' Marahnani Kormányzó, még mind eddig megtartá Portugalliai részén ezen helyet, 's a' Rió Jancirói Igazgatást meg nem ismerte.

Lembergi tudósítások szerint Sept. 20d. vala az a' szerencsés nap, mellyen Ő Felsége legkegyelmesebb Császáruk és Királyunk Czernovitz utjában, Galiczia' határába bélépelt. A' nevezett napon délutáni 3 1/2 órakor érkezett-meg Ő Cs. kir. Felsége, az egybetalakodott népnek örvendező kiáltozásai közben Biálába, hol, a' közönséges tiszti-hivatalokat, 's a' számosan megjelent Birtokosokat elébe bocsátván, meghált. Más nap reggel, megjelenvén előbb a' Tyneci Püspök Ziegler Úr által tartatott istenitiszteleten, Bochnia felé folytatá ulját, a' hova délutáni négy órára jutott-el. Sept. 22d. Tarnow városának leve szerencséseje falai között tisztelhetni Ő Cs. K. Felségét, ki, onnan más nap Rzeszowba, 's Sept. 24d. Przemyslbe ment. Minden utazásbeli alkalmatlanságok mellett is, szüntelen azon tárgyakra fordítá figyelmét Ő Cs. K. Felsége, mellyek a' köz boldogságra nézve legfontosabbak. Megtekintette nevezetesen azon közönséges Intézeteket, mellyek 1817 oltá állítottak-fel vagy végeztek-bé, 's bizonyos fő tekintetből a' helynek körüállásaival mindenütt megismerkedett. Ő Cs. K. Felségének kegyes lebocsátkozásánál fogva, ki szüntelenül Jobbágyainak boldogságokban munkálódik, bátran járulhatának szentséges személye' elébe mind azok, a' kiknek hozzá kérések volt. Ezen fő-városba Sept. 25d. 12 1/2 órakor érkezett-meg Ő Cs. K. Felsége. Itten is, mint mindenütt, a' hol Ő Felsége keresztül utazott, belső örvendezésknek nyilvánvaló jeleit adak a' lakosok, 's az innepi-pompáknak rendelésében, csupán Ő Felségének nyilvánosságos parancsolatai vethetének gátat. Az Ország Kormányzójának házánaál szállott-meg Ő Cs. K. Felsége, fogadtatván ot-

tan a' Kormányzótól és Lovas Generális Gróf Fresneltől. Az épület' erkelyéről mutata magát Ő Cs. K. Felsége az egybesereglett Publicumnak, melly hangos öröm-kháltásokban merült-el szeretett Monarchájának jelenlétén. Ebéd után, a' házhoz tartozó kertet méltóztatott megtekinteni Ő Felsége, 's a' napnak hátralevő részét Kabinéti dolgozásokban töltötte-el. Sept. 26d. dél előtt szerencsések vála minden Polgári és Katonai Tisztiségeknek, a' Papságnak és Nemességnek, Ő Cs. K. Felsége előtt bémutatattani; dél után pedig, közönséges és magános Audienciákat adott Ő Felsége. Sept. 27d. számos közönséges épületekre 's hivatalokra fordítá figyelmét. Meglátogatta nevezetesen ebéd előtt a' Dicasterialis épületet, a' fő Hadi Commandót, a' Cancellariákat, a' Státus-jószágainak Administratióját, a' Kerületbeli épületet, a' dohány-és pecsét-Tisztséget, továbbá az Universitást, 's különösen a' Könyvtárt, a' pénzek gyűjteményét, a' physical, természet-históriai, és anatómiai Kabinetokat, 's a' sebhorvosi Auditoriumot, és végre az apróbb Iskolákat. Ebéd után az itteni Garnizonnak nagy hadi gyakorlásán méltóztatott megjelenni, melly a' Janowai sorompók előtt ment végbe. Szép magok hordozásával, 's a' gyakorlásokban mutatott pontosságokkal, szerencsések valának ezen seregek Ő Felségének helybehagyását megnyerni. Estvére a' Játékszímben jeleno-meg Ő Cs. K. Felsége, hol a' számosan egybegyűlt Publicum öröm-zajgással adá jelét, mennyire el legyen ragadtatva a' legjobb Monarchának jelenléte által. A' Játék egy allegóriai ábrázolaton kezdődött, mellybe Ő Felsége' neve fényesen vala beszöve, erre a' „Tartsd-meg Isten Ferencz Császárt!” nevű ismeretes köznépeinek énekelletett-el, mellyet Rossini „Erzsébet” című Operájának német előadása

követett, 's ezt ismét longyel játék, mellyben, az Ő Felsége jelenlétére czólozó énekek és az érzékeny örömet tolmácsoló nemzeti táncz különös kedvességük valának. Az estvei játékszíni előadásokat, egy másik ábrázolat rekesztette, melly úgy nevezett görög tűzzel fénylett. Az egész előadás alatt, valamikor csak az Ő Felsége jelenlétére czélzó hely fordult-elé, a' Publicum mindenkor jelét adá határtalan örvendezésének. Sept. 28d. reggel az Isteni-tiszteleten jelent-meg Ő Cs. K. Felsége, mellyet a' fő templomban az Érseki Primás tartott. Ezután megtekintette a' Pattantyús Kaszárnyát, 's a' Görög Catholicum Seminarium mellett lévő nagy Kaszárnyát, 's végre a' katonai úszó-intézetet. Dél tájban szerencsések vála a' Dámáknak, kik Gróf Taafsenének a' Kormányzó Hitvesének társági-szálájában gyülekezének-fel, bémutatattani Ő Cs. K. Felségének, ki ez alkalmatossággal a' legnagyobb leereszkedéssel, egyenként minden Dámával beszélteni méltóztatott. A' délutáni időt, négy orától fogva késő estvéig, Audienciák' adására fordítá Ő Felsége. Sept. 29d. szent Mise után, a' könyörülő Apácák' ápolgatása alatt lévő betegek és árva Intézetét, a' deák és görög Cath. Seminariumokat, 's a' közönséges Ispotályt méltóztatá kegyes látogatására. Különös figyelmet fordított mindenütt az Intézetek' állapotjára, 's kívált azon épületekre, mellyekben ezek vannak, és a' fundusokra, mellyekből tartatnak. Ebéd után a' Galiciái Rendek' Deputatiójának vála szerencséseje az Ország' jelenvaló környüllásait, 's az ezeket illető kéréseket Ő Cs. K. Felsége elébe terjeszteni. Az estveli órák Audienciák' adásában telének újra el. Sept. 30dikát egészen a' Státus dolgainak szentelé Ő Eelsége, 's Oct. elsőjén reggel hat órakor idehagyá ezen Fő-várost, 's Zlozowon, Tarnopolon és

Zaleszeczykon keresztül, folytatja útját Czernowicz felé.

Hazi- Udvari- és Státus- Cancellarius Metternich, egy keresés roszszacsckán érezvén magát, Czernowiczba való menetelét néhány napokig elhalasztotta.

Oct. 9d. a' Státus-papírosainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 pCtmal Conv. P. 81 5/8; Ugyan az 2 1/2 pCtmal; Sorsvonásos Költsön 1820 ról C. P.; — Ugyan az 1821ről 100f. C. P. — Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 stért C. P. — Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 39 1/8; 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia 915 3/5 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

Oct. 4d. így szóllanak a' Hazai Tudósítások:

A' szeretetnek és hívségnek ösztöne öröm-gerjedésekre, és ezer áldások' kívánására ébreszti mai nap azon sok millió Jobbhagyoknak szíveiket, kik Ó Cs. K. Felségének boldogító uralkodása alatt, szerencsések Felsőes Feren cz Királyunk' hathatós oltalma által, a' békeségnek esendes gyümölcseit érezni. A' hódoló tisztelet nem engedi magát határok közé szoríttatani: hanem mivel Ó Felsőségének különös rendeléséből, a' nagyobb pompa megszűnt, annál hathatósabban munkálkodik a' szívbéli buzgóság, és a' Szentegyházakban annál számosabban esedeznek az Egék' Urának, hogy Felsőes Feren cz Királyunkat, népeinek kegyes Atyját, még sok esztendőig megtartsa, boldogítsa, dicsőítse!!!

Az Oct. elsőjén költ Hazai Tudósításokban ezeket olvassuk:

Ó Felsőse Galicziába való utazása közben Sept. 19d. Holicson volt, 's ottan T. N. Nyitra Vármegyének számos Deputatiója által tiszteltetett.

Buda és Pest Városait Oct. 2d. délutáni két óra tájban szörnyű zivatar lepte, melly nagy zápor esővel és olly

irtóztató széllel jött, hogy az épületeket, mintegy földindulásbeli rázkodásba hozta, és sok fákat, kerítéseket és apró házakat ledöntött, többeknek pedig fedeleiket leragadta.

Zágrábból vett tudósítások szerint Ó Cs. K. Felsőségének kegyelmes parancsolatjára, melly a' kir. Magyar Helytartó Tanácsnak Sept. 2d. költ rendelésével, az illető Jurisdictióknak megküldetett; a' Száván túl lévő Kerület, melly tavaly Novemberben a' visszszakapcsoltatáskor, a' régi Szerény Vármegye' (Cottus Severiensis) neve alatt állítatott-fel, és eddig Osego vics Vicc-Ispán Úr által kormányoztatott, a' köz igazgatásra nézve, ismét Zágráb Vármegyéhez kapcsolatott, valamint 1809 ben azzal öszvekapcsolatva vala. Melly felsőes rendelésnek következésében, a' Szávau túl lévő ezen Kerületnek öszvekapcsolását, Nagy Mélt. Verhovác z Maximilián, Zágrábi Püspök Ó Exelja, mint erre nézve kirendeltetett Királyi-Biztos, még azon hónapban végbevitte.

Esztergomból. Sept. 13d. a' Fő Mélt. Primás Herczeg a' mostani fő templomban méltó halotti pompával tartotta a' boldogult VII Pius Pápáért az Exequiákat, a' midőn a' koporsó-alkotmány körül, négy Praelatusok, azután maga Ó Herczegsége mondotta-el a' halotti Absolutiókat. Nevezetes volt ez a' Requiem a' muzsikára nézve; mert azt különösen ezen alkalmatosságra készítette Saylor József Úr, a' fő templombeli Muzsika-Igazgató, ki már több jeles munkái által méltán elhíresedett. Sept. 14d. ismét nagy Misét tartott Ó Herczegsége a' Primás, az Isteni kegyelem' kikérésére, az új Pápának szerencsés választásáért. Ezekután Ó Herczegsége Bécsbe, 's ottan Nagy Mária-Czellbe utazott, melly kegyes utazásából, Sept. 27d. Pozsony'

ba, 's onnan harmadnap múlva Esztergomba visszatért.

N. Győrből. Az itten fő Gymnasiumban az 1822/3 iskolai esztendő végén a szokott Examenek Aug. fogytával tartattak, mellyek után újabb rendszabásoknál fogva a' jelesebbek minden iskolai karból, tulajdon tanult tárgyak szerint Sept. 10d. folyó és kötött beszédeket declamáltak, mellyek után más nap 8 órakor reggel tartotta Fő Tiszt. és Mélt. Fejér György Úr Fő Igazgatónk a' Te Deum Laudamust, minden kitelhető pompával, 's a' Mise bévégeztetvén, több Úri Vendégeikkel az Iskolai karok általmentek a' kir. Akadémia' palotájába, a' hol még végső hálaadó beszédet tartottak: Mentler Antal első esztendőbeli Humanista, magyar nyelven, mellyben megmutatta, hogy a' Tanuló Ifjak sokkal többel tartoznak Tanítóiknak mint Szüleiknek; annakutána Taschner Lajos 2d. estbeli Humanista, deák nyelven folyó beszédben megmutatta, hogy minő figyelemmel kell lenni a' tanuló Ifjaknak, társok' választásában. Erre olvastatott a' Classificatio, és a' jeles Tanulók a' Győri sz. kir. Város' kegyességéből hasznos könyvekkel megjutalmaztattak; az egész innoplést pedig, nagy örömeinek kijelentésével végezte a' tisztelt Fő Igazgató Úr, 's azzal az Ifjúságot elbocsátotta.

A' Sept. 10d. tartott beszédeket mondták a' 2d. esztbeli Humanisták közül: Kovács István, Prologust folyó beszédben; Novák Ferencz: Zrínyi' buzdító szólítása a' várörző seregekhez, versében; Mendöl István, ottalmazta Diogenes' tettét, a' ki nappal égő faklyával embert keresett, folyó magyar beszédben; Schopf Ferdinand: Magyar Poéták' dicsérete, kötött-beszédben; Suborics János: Orator popularis, folyó-be-

szédben; Bresztyenszky Antal: Stimulatio ad ferventius studium, verselében; Mikus László: Hasznos a' tanuló ifjunak az ajándék, folyó-beszédben; Vörösmarty János: Moderatoribus gratiarum actio, folyó-beszédben; Runtz József: A' dolog után édes a' nyugovás, kötött-beszédben; Taschner Lajos: Suspiria ad S. Stephanum, folyó-beszédben; Kovács István: Tudományok' dicsérete, kötött-beszédben. --- Első esztendőbeli Humanisták közül: Hupka Ferencz, deakúl: De utilitate linguae latinae; Karol August, deakúl: De necessitate Studii Historici; Czákó István, magyarul: A' jó barát legnagyobb kincs; Radányi Ignác, deakúl: Honor non est praemium virtutis; Andrácz Ferencz, magyarul: A' béke arankor; Sigl Márton, deakúl: De necessitate studii Linguae Hungaricae; Csillag Antal, magyarul: Az egység legnagyobb erősség az emberi társaságban; Turner Eduard, deakúl: De artibus et opificiis; Tóth Antal, magyarul: Egyedül a' tudós ember boldog. — Mind ezek folyó-beszédben.

A' Pozsonyi Evang. Lyceumnak Előjárója és T. T. Profesora az 1823d. iskolai esztendőben, a' Magyar Ifjak Egyesületének igazgatását, és a' Magyar nyelvnek 's Literaturának tanítását Tisztó T. Rummy Károly Prof. és Katecheta Úrra bízták. Ki, noha azon tiszteletés hívtalt, több foglalatosságai és más fontos okok miatt, először magától el akarta hárítani, de utóljára csakugyan felvállalta. E' szerint mult Febr. elsőjén egy hosszú deák Oratióval a' Magyarok' patriotismusáról 's a' Magyar Nemzet' characteréről, azután pedig mindjárt rövid magyar beszéddel, a' magyar Literaturának szükséges gyarapításáról kezdette, és az iskolai esztendőnek végéig ingyen tanította a' Magyar Grammatikát (Révai és

Márton szerint,) gyakorlásokkal együtt; Aestheticát és Rhetoricát deák nyelven; a' magyar Prosodiát 's Metricát; bölcselekedési Politicát, és Gazdaságbeli tudományt pedig magyar nyelven. Bizonyos okok miatt azonban (a' mint hallik) Prof Rummy Úr, ezt a' szép kezdetet már is félbe akarja szakasztani, és a' hasznos és szükséges oktatást, sőt a' Magyar Társaságnak igazgatását sem akarja tovább folytatni; hanem mint annakelőtte, úgy jövődében is, a' deák Auctorok' magyarázását, és a' hit- 's erkölcsi keresztény tudományt honni nyelven; továbbá a' magyar Stilust, magyar Prosodiát 's Metricát és a' magyar Declamatiót (oratori gyakorlást) csak a' maga Classisaiban fogja tanítani. Miként vinné végbe a' tisztelt férjfiú a' Classicus Auctorok' magyarázását, annak szép példáját adta a' 2d. félesztendei Examenek' tárgyához kapcsolt Commentariussal, melyet Horatius 2d. könyve 5d. Satyrájára írt, és itten mutatóban kiadott. A' tudós férjfiú Horatiusnak minden Satyráira hasonló magyarázatokat szándékozik kiadni, mellyek annyival becsesebbek, mivel a' deák fejtegetésekhez, a' német értelmet és a' magyar példákat hozzá foglalta. Ez követésre méltó példa lehetne az iskolákban tartandó magyarázatokra, hogy így a' Tanítványok, midőn a' régi Classicusokat ismerni tanulják, egyszersmind a' Magyar Literatura' ismeretére is vezettessenek.

E r d é l j e.

Fel-Enyedén, Aug. 10d. nagy égi háborúval olly zápor eső támadott, melly az ott folyó patakot annyirá megárasztotta, hogy az a' környékben mindent ma-

gával elragadott. Így vitt-el egy bűrűt (pallót) is, midőn éppen valamely 14 esztendőös Leányka rajta menne. Már ki-ki elveszettnek tartotta ezt, midőn József Huszár Regementbeli Strázsas-Mester Schochterus Sámuel, a' veszedelemben lévő megsejmelte, 's egész hatona készületével utána ugorván, a' ragadó patakból kimentette, 's az életnek visszaadta. Áldás egy illy nemesszívű Vitéznek, ki önnön élete' veszedelmével is, a' másét kész volt megtartani.

Zilah, Sept. 27d. A' közelebb elmúlt Aug. 26d. délutáni 3 és 4 óra között, ezen Városnak egyik útszájában szerencsétlen tűz támadván, 22 lakó-házak, minden gazdasági épületekkel, 's a' nyárnak már bégyűjtve volt egész takarmányával megmenthetetlenül levének a' lángok' prédáivá; magok pedig a' szerencsétlen 's nagyobb részént mindenek-től megfosztatott lakosok, ily rémitő eset után, a' köz könnyörületességnek méltó tárgyaivá. Nem késtek akkor mindjárt, 's készek azolta is ezen szerencsétleneket segedelmezni az ók Polgár-társai. T. Ns. Közép-Szolnok Vármegyének Rendei pedig e' f. Sept. 15d. tartatott közönséges Gyűlésekben, Mélt. L. Báró és Administrator H. Wessélényi József Úr Ő Nga propositiójára 's előlmenő kegyes példájára, a' Vármegyei Tiszt Urak által felgyűjtendő segedelmet hathatós ajánlás mellett, határoztanak. — Tisztelet és háladatos köszönet a' tisztelt Ns. Vármegye Rendeinek, 's minden egyes Jótévéknek, a' kegyes segedelemért!!

Jobbitás. A' közelébbi XXIXd. számú M. Kurír 232d. lapjának első felén a' 33d. sorban Apr. helyett, Aug. olvastassék.